



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Quæstiuncula I. Quid scientia activa & factiva, & qualis sit Logica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

QVÆSTIVNCVLA II.

An omnis ars juxta tertiam acceptionem
sit vere scientia practica.

Respondeo affirmative, ratio est, quia
suas conclusiones per principia evi-
dencia demonstrat, ut ars futoria, v.g. cum pro bonis
calceis faciendis docet soleam inferiorem debere esse
solidiorem hoc modo, quod magis teritur debet esse soli-
dior; sed solea inferior magis teritur; ergo debet esse soli-
dior. Item ars pharmacopoeia, cum docet odorifera
non debere diu bullire, hoc modo, quod diu bulliendo odo-
rem suum evaporat, non debet diu bullire; sed pharma-
cia odorifera diu bulliendo odorem suum evaporat; ergo
non debet diu bullire.

RESOLUTIO II.

Dico 2^o. Logica est scientia practi-
ca, ita Okam & Aureolus cum
Nominalibus, D. Murcia & Authoribus Societatis
communiter, contra Scotistas & Thomistas com-
muniùs, nominatim PP. nostros Complut. Ma-
sium, Sotum, Sanchez, &c.

CCLXIX. Probatur 1^o. ex Aristotele 1^o. Metaph.
cap. 2^o. illa est scientia practica quæ non est gratia sui;
sed Logica non est gratia sui, ergo, &c. Probatur
minor, quia tota est in efficiendis suis objectis v.g.
termino, propositione, argumentatione, &c. & ad
ea efficienda regulas & præcepta tradit, ergo, &c.

CCLXX. Probatur 2^o. quia Logica tota est in for-
mandis definitionibus, propositionibus, &c. quæ
sunt praxæ, in quantum fiunt juxta regulas &
præcepta de illis faciendis, licet secundum se sum-
ptæ, sint speculationes, ergo, &c.

CCLXXI. Confirmari potest contra Thomistas,
ex Divo Thoma opusc. 70. q. 5. art. 1. in Boë-
tium, ubi expressè affirmat, Logicam non esse speculati-
vam; sive non contineri sub Philosophia speculativa & o-
pusc. 71^o. q. 4. art. 2^o. cognitionem scientiæ speculati-
væ queri propter seipsam: quod Logica non convenit;
quia queritur propter alias scientias (ut ibidem
docet) & propter suum objectum efficiendum:
quod autem S. Thomas 1. 2. q. 57. art. 3. ad 3^{um}
dicit, etiam in ipsis speculabilibus est aliquid per modum
cujusdam operis, puta constructio syllogismi aut orationis
congruæ, &c. non convincit D. Thomam fecisse Lo-
gicam speculativam; sed tantum opera speculabi-
lia sive intellectualia, ut sunt Syllogismus, oratio
congrua, &c. imitari opera Mechanica, externa &
per corpus exercita; per ordinem ad quæ habitus
speculativi sive intellectuales (quæ confundit) sunt
quidem practici cum addito intellectuales, & artes
cum addito liberales; sed practici & artes simplici-
ter, non nisi per similitudinem & imitationem; quia
scilicet practicum & ars simpliciter dicitur per or-
dinem ad opera Mechanica, externa & per corpus
exercita: hæc patebunt conferenti argumentum
3^{um} cum Resp. ad 3^{um}; in id, dum argumentum
istud, quod sic habet, ita artes liberales sunt speculati-
væ, quod in sua Responsione impugnatur, attendo,
videtur D. Thomas omnino sententiam nostram
confirmare & oppositam rejicere. Pro solutione ve-
rò aliarum objectionum, quæ contra nostram Re-
solutionem fieri possent, vide, quæ supra dixi-
mus de scientia practica in genere.

QVÆSTIVNCVLA I.

Quid scientia activa & factiva, & qualis
sit Logica.

Respondeo scientiam activam dici ab
actione, ut condistincta à factione,
quomodo est operatio immanens, id est, manens
in ipso operante, ut actio intellectus in intellectu,
voluntatis in voluntate; undè illa scientia, quæ ta-
lem operationem dirigit, dicitur activa: scientia
verò factiva à factione, ut condistincta ab actione,
quomodo est operatio transiens in externam ma-
teriam, cujus opus remanet post ipsam; sive diu
ut domus post domificationem; sive non diu, ut
sonus chitæ post chitarizationem: hinc patet Lo-
gicam esse scientiam activam & factivam.

QVÆSTIVNCVLA II.

Quid circa questionem, an Logica sit practica
sensit eximius P. noster racho.

Respondeo mentem ipsius mihi esse
valde obscuram, nisi nobiscum di-
cas ipsum, in 1^{um} Prologi. q. 4. art. 2^o. §. 3^o. ubi
questionem hanc tractat; sumere speculativum
prout opponitur practico simpliciter, sive illi, quod
dirigit ad opus externum, & non prout opponi-
tur practico per similitudinem & imitationem,
sive illi, quod dirigit ad opus internum & intelle-
ctuale; juxta mentem D. Thomæ. num. cclxxi.
allatam: si verò id nobiscum (quod omnino venti-
milius) dixeris; dum docet Logicam esse specula-
tivam prout speculativum practico simpliciter op-
ponitur, idiplum, quod nos, & nihil plus docet.

DVBIVM VI. & VLTIMVM.

An & quantum Logica sit necessaria ad alias
scientias acquirendas.

Antè Resolutionem
CCLXXIV. Suppono 1^o. Logicam ab Aristo-
tele Rethoric. 1^o. cap. 1^o. posse partiri 1^o. in natu-
ralem actualem, & est cognitio elicita sine admini-
culo artis Logicæ, dictans regulas & præcepta ad
certò & promptè ratiocinandum; & naturalem ha-
bitualem, & est ipsamet intellectus: 2^o. in artifi-
cialem actualem, & est cognitio elicita cum admini-
culo artis Logicæ dictans regulas & præcepta ad
certò & promptè ratiocinandum, & talis est Logi-
ca, quam tradimus; & artificialem habitualem, & est
qualitas inclinans ad similes cognitiones.

CCLXXV. Suppono 2^o. dupliciter aliquid dici ne-
cessarium: 1^o. secundum quid, sive ad melius esse,
& est id, sine quo quidem finis haberi potest, sed
non tam facile, quam cum illo; sic equus, vel cur-
rus est necessarius ad iter persolvendum, 2^o. simpli-
citer & absolute, sive ad esse, & est id sine quo fi-
nis nullatenus obtineri potest, ita est necessaria po-
tentia ad producendum actum, cibus ad mandu-
candum aut vitam producendam. His suppositis, sit

RESOLUTIO I.

CCLXXVI. **D**ico 1^o. Logica naturalis habitualis
est simpliciter & absolute necessa-
ria ad omnes scientias acquirendas, utpotè intelle-
ctus ipse; non item actualis: conclusio patet pro
utraque parte. Quare sit

T

RESO-